

MOLNÁR ISTVÁN JENŐ: A DROGKUTATÓ INTÉZET MUNKÁSSÁGA 2022-BEN

TÓTH ENIKŐ

Az év végéhez közeledve a visszatekintés és összegzés mindig időszerű, igaz ez a szervezetek működésére is. A Magyar Drogfigyelő idei utolsó számában dr. Molnár István Jenőt, Intézetünk stratégiai igazgatóját kérdeztük arról, hogy milyenek értékeli a 2022-es esztendőt, milyen szakmai célkitűzéseket sikerült elérni, milyen nehézségek adódtak, illetve mik a tervek a 2023-as évre vonatkozóan.

2022 februárjában érkezted a Drogkutató Intézethez, akkor úgy fogalmaztál, hogy több szemüvegen keresztül is tudod vizsgálni a drogok használatának kérdéskörét. Melyik szemüveget használtad a legtöbbször?

Azt hiszem, hogy az elmúlt közel egy évben egyszerre csak egy szemüveg szinte egy pillanatig sem volt rajtam. Leginkább úgy kell elképzelni az itteni munkát, mintha olyan szemüveget hordanál, amelyben a lencse folyamatosan cserélhető, vagy még inkább úgy, mint azokat a látást segítő eszközöket, amelyekre napszemüveg lencséje is rögzíthető. Bármibe fogtunk is, mindig egyszerre több diszciplína tudásanyaga keveredett, így adott időben több lencse viselése volt szükséges.

Itt van például a 2022-es év legnagyobb kutatási eredménye, amelyben Prof. dr. Haller József igazgató Úr és a munkatársaink a szintetikus kannabinoidok és katinonok rendőrségi lefoglalási adatainak elemzésével törekedtek azok piaci jelenlétének alakulására vonatkozóan megállapításokat tenni. Sokáig a vegyületek egyes fajtái, aztán az előállításuk nehézségei voltak fókuszban, végül a tanulmány legfontosabb mondanivalója jogi jellegű lett, ugyanis az általános vélekedéssel szemben azt mutattuk ki, hogy van összefüggés a kábítószeres jogi szabályozása (másképpen tiltása), valamint a piacon történő megjelenésük, eltűnésük vagy éppen meg nem jelenésük között. (Az erről készült cikk [ITT](#) olvasható.)

Olyan szemüveg is volt mindannyiunkon, amelyre én személy szerint a kezdetekben nem gondoltam volna. Több esetben ugyanis a médiával és az abban megjelenő hírekkel, filmekkel kellett foglalkoznunk, mivel úgy éreztük, hogy azok egyoldalúan és/ vagy felelőtlenül mutatják be a szerhasználatot a fiatalok számára. A kábítószer öncélú, nem orvosi felügyelet melletti használata ugyanis kétségkívül minden esetben veszélyes játék, ennek ellenére sorozatok, dokumentumfilmek, cikkek szóltak arról, hogy bizonyos szerek, elsősorban a pszichedelikumok tudatot megnyitó csodaszerek. Általában különféle dél-amerikai népcsoportok történelmi hagyományaira hivatkozva ajánlották az egyes gombák és kaktuszok főzeteit, vagy éppen egy olyan kísérletre hivatkozva deklarálták a pszilocibin alkoholizmus-gyógyító hatását, melynek háttéranyaga több, mint 70 oldalon keresztül taglalja, hogy a résztvevőknek milyen egészségügyi, fizikai és mentális feltételeket kellett teljesíteniük és hogy milyen orvosi stáb mérte, adagolta a beadott vegyületet. Épp ezért több cikkben is kitértünk arra, hogy az effajta kommunikáció nem veszélytelen.

A fiatalok az ilyen cikkekből és sorozatokból azt szűrhetik le, hogy akkor igazából, amit ki akarok próbálni nem is veszélyes,

szinte gyógyszer, egy alkoholista pedig öngyógyításba kezdhet. Mindkettőnek beláthatatlan következményei lehetnek.

Legutóbb említést tettél az Intézet új, több pillért is magába foglaló stratégiájáról. Mit sikerült ezek közül megvalósítani?

Igen, a márciusban elkészült stratégia négy pillért foglalt magába, melyek közül magától értetődően kiemelkedik a kutatás, de ahhoz nagyon hasonló mértékben fontos célterület volt a kommunikáció, tekintettel arra, hogy a Drogkutató Intézet deklarált célkitűzése a közérthető tudományközlés. Ennek oka, hogy úgy érezzük, a kábítószerrel kapcsolatos információk egyáltalán nem, vagy az átlagember számára érthetetlen tudományossággal válnak csak elérhetővé, így pedig nem teljesen igaz az az állítás, hogy a kábítószer-fogyasztás szabadságjogi kérdés, mindenki a saját testének az ura, döntse el szabadon, hogy mivel kívánja mérgezni azt. Ha valamit vásárolunk a boltban, millió jogszabály és közjogi szervezetszabályozó eszköz rendelkezik arról hazai és EU-s szinten is, hogy a gyártónak mit, hol, milyen figyelmeztetések mellett kötelessége feltüntetnie. Még akkor is, ha azon első körben a fogyasztó számára nem értelmezhető jelölések vannak, nagyobb az esélye, hogy felelős döntést tudjon hozni. Még jobb példa talán a gyógyszer: a tájékoztatók a legártalmatlanabb gyógyszerek esetében is kisregényhez hasonlítanak, felhívva minden lehetséges következményre a figyelmet. Ez már még közelebb áll a szabadságjogi megközelítéshez, hiszen van lehetőségem a döntésem megalapozására.

Ott azonban, ahol egyszerű tasakokban, alumínium fóliákban vagy tableta formájában vásárolható meg a termék, mindenféle tájékoztató nélkül, nem beszélhetünk felelős döntésről. Megkevésbé akkor, ha a közvetlen környezet, a kortársak, ne adj Isten a Netflixes sorozatok is arról tájékoztatnak, hogy ezek jó dolgok, veszélytelenek, sőt, meg is gyógyítanak.

Ráadásul, ahogy legutóbbi rendezvényünkön Haller Professor Úr fogalmazott, ezeket a „szabad döntéseket” a legtöbbször azon fiataloknak kell meghozniuk, akiknek sem élet-, sem más jellegű tapasztalatuk nincs a felelősségteljes döntés meghozatalához. Jó lenne ugyanakkor a döntés szabadságát nem összekeverni a felelőtlenséggel! Nem elfelejtve azt sem, hogy az érintett fiatalok sokszor csoportnyomásra cselekszenek, ily módon korántsem szabadon döntenek.

A fentiekből fakad tehát a 2. számú prioritásunk, amely a kommunikációt foglalja magába. 2022 év elején hozzávetőlegesen 12.000 követőnk volt a Facebookon, ez a szám ma már meghaladja a 15.000 főt. Elsősorban számukra, de természetesen mindenki számára szeretnénk a döntéshez szükséges információkat közérthetően hozzáférhetővé tenni.

Mit foglalt pontosan magába a kommunikációs pillér?

Kiemelkedő helyet foglal el e területen a Magyar Drogfigyelő (MDF), amelyet 2022 márciusától megújítottunk, magazin jellegűvé vált, rovatosítottuk, s sokkal színesebbé és könnyebben olvashatóvá tettük. Az MDF cikkei külön is megjelennek a FB oldalunkon, a legtöbb aktivitást ezekkel értük el.

A rendezvényeink és egyéb cikkeink révén egyébként közel 20 alkalommal jelentünk meg a különféle sajtófelületeken. Ez nem kevés, de nem is dőlhetünk hátra, 2023-ban jó lenne ezt a számot számottevően meghaladni.

Számtalan interjút, videót készítettünk, beszélgettünk jogerős büntetését töltő dílerrel, felépülő függőkkel, vagy éppen Kucsera Gáborral. A videós tartalmainkat a követőink szerették, a különféle életút interjúk érdekelték leginkább az embereket. Ugyanakkor látni kell, hogy 2023-ban célszerű lesz megújulni, ennek módja azonban egyelőre még maradjon titok.

Visszatérve a pillérekhez: a kutatások és a kommunikáció mellett idén új elemként jelent meg a prevenció, így igyekeztünk olyan nyári táborokba, délutáni programokba bekapcsolódni, melyek keretében fiatalokkal beszélgethettünk. Minden esetben interakcióra törekedtünk, így a tudástranszfer kétirányú volt, sokat tanultunk mi is a fiataloktól. Összesen 15 alkalommal kerülhettünk fiatalokkal vagy velük foglalkozó szakemberekkel kapcsolatba, ezen rendezvényeken közel 525 fővel tudtunk találkozni, beszélgetni, gondolatot cserélni.

Az egyik táborban az általános iskolás diákokkal kérdőíves kutatást is végeztünk, ennek eredményeképp többek között azt állapítottuk meg, hogy a megkérdezett 233 fő 12-14 éves diák, hipotézisünkkel ellentétben nem az internetről szerez információt a kábítószerekkel kapcsolatosan. A válaszadóknak csupán 29%-a jelölte meg az internetet forrásnak. (Az erről készült cikk [ITT](#) olvasható.)

Kiemelkedő projekt volt e területen a Fradi SuLiga programsorozat, amelynek állandó résztvevői voltunk. Négy megyében, négy alkalommal, forgószínpad-szerű felállásban rengeteg általános iskolás gyermekkel találkozhattunk. Az órák során értékes visszajelzésekkel és tapasztalatokkal gyarapodtunk.

Végül, de nem utolsó sorban külön prioritásként tekintünk a rendezvényekre, hiszen ezek a fórumok lehetővé teszik egyszerre több funkció működését is. Egyrésztől egy-egy konferencia, beszélgetés maga is tudománykommunikáció, hiszen mindenképpen sor kerül információátadásra. Ezzel egyidőben azonban, akár a szünetekben, akár a rendezvény előtt vagy után, illetve a kérdések-válaszok részben is lehetőség van a gondolatcserére, amelyre óriási szükségünk van a folyamatos tartalomgyártáshoz. Az évben négy kiemelkedő eseményünk volt. Igazán büszkék lehetünk a 2022 júniusában tartott konferenciánkra, melyen részt vett és előadott két Kanadában dolgozó rendőr, akik az ottani marihuána

legalizációról beszéltek. Mellettük nagyon jó hazai előadók tisztelték meg a rendezvényünket, többek között Erdős Eszter, a Ráckeresztúri Drogrehabilitációs Központ vezetője, Csákó Ibolya, az ORFK munkatársa, vagy éppen Pap Csaba főorvos.

A nyár kellős közepén az MCC Feszten Demkó Attila és Kemény János biztonságpolitikai szakértőkkel beszélgettünk a háború és a szerhasználat kapcsolatáról.

Az ősze fordulva meghívtuk Gera Zoltánt, volt válogatott labdarúgót, illetve dr. Menczel Zsuzsanna szakpszichológust, akikkel egyrészt Zoltán gyermekkoráról, másrészt a sport és a függőségek kapcsolatáról beszélgettünk.

Az évet 2022. december 13-án zártuk, egy a németországi legalizációt tárgyaló beszélgetéssel, melyet Haller Professzor Úr előadásával kezdtünk, s egy kerekasztal-beszélgetéssel zártunk.

Így felsorolva és összefoglalva tartalmas éven vagyunk túl. Ezekbe természetesen bele kellett sűríteni a kapcsolatteremtést is, hiszen anélkül hatékony kutatómunka nem létezhet. Kötöttünk együttműködési megállapodást az Országos Rendőr-főkapitánysággal és a Budapesti Polgárőr Szövetséggel, de együtt dolgozunk ma már a Nemzeti Népegészségügyi Központ Drogmegelőzési Programok Osztályával is.

Az iménti felsorolásból úgy tűnik, mintha ez egy tökéletes év lett volna. Minden sikerült, vagy voltak azért nehézségek?

Mint minden szervezet életében, nálunk is voltak személyi változások, ezek egy része, pontosabban a távozások minden esetben éreztették hatásukat. Ezúton is kívánok valamennyi tőlünk távozó és máshol kiteljesedni kívánó volt munkatársunknak sok sikert, bízva abban, hogy esetleg egy-egy előadás, vagy vendégcikk erejéig a jövőben is számíthatunk rájuk.

Ezen túlmenően természetesen voltak egyéb nehézségeink is, nem egyszerű ma adatokhoz jutni, jó kutatási anyagokat megalapozó információkat beszerezni. Ez folyamatos kihívás, bár megjegyzendő, hogy kreativitást igénylő feladat.

Ha azonban egy kevésbé komoly, mégis tanulságosnak mondható dilemmát kellene megjelölnöm, akkor az az újabb online platformok irányába történő nyitási törekvésünkkel lenne kapcsolatos. Történt ugyanis, hogy a fiatalabb korosztályt szerettük volna a TikTok-on keresztül elérni, így aztán egy teljes nap forgattunk, én lettem volna a videók főszereplője, de aztán a második vágást követően rájöttünk, hogy ez nem a mi műfajunk. Vagy lehet, hogy csak nem az enyém...

Mik a tervek jövőre, milyenek mutatkozik a 2023-as esztendő a jelenlegi háború indikálta gazdasági válságban?

Egyelőre nem látjuk akadályát semmilyen szempontból annak, hogy jó és eredményes munkát végezhessünk jövőre. A pillérek rendszere előreláthatólag marad, azon belül azonban bizonyos indikátorok számát mindenképpen növelni szeretnénk. Ilyen többek között a rendezvények száma, valamint a jövő év jelszava a nemzetköziesedés lesz, így az elsőszámú feladatunk külföldi előadók meghívása, nemzetközi együttműködések kialakítása, illetve külföldi rendezvények látogatása.

Milyen üzenettel zárnád a 2022-es esztendőt?

Elsősorban azzal, hogy a droghasználat megelőzésével kapcsolatos tevékenység megköveteli az együttműködést és együtt gondolkodást, így köszönöm az Intézet nevében mindenkinek, aki partner volt a közös projektekből.

Másrésről, bízva abban, hogy e sorokat a kollégák is olvassák, köszönöm valamennyi munkatársamnak az idei év szorgalmas munkáját, odaadását, kitartását. Remélem, hogy minden tervünknek 2023-ban közösen nekivághatunk.